

Chalcedónsky koncil prijal pravdu o Božskej a ľudskej podstate Krista

Branislav Krasnovský

30. októbra 2020 ✝ **História** ✝ **Dejiny koncilov**

Chalcedónsky koncil, ktorý zasadal od 8. októbra 451 do 1. novembra 451 bol v poradí štvrtým ekumenickým koncilom. Tento koncil je záväzný tak pre katolícku Cirkev, ako aj pre pravoslávie.

Pokiaľ v 4. storočí Cirkev musela riešiť najmä ariánsky blud (arianizmus odsúdil Efezský koncil), štvrté storočie sa nieslo v znamení boja proti nestorianizmu (431), ktoré učilo, že Boh prebýva v Ježišovi ako v Chráme. V Ježišovi Kristovi je jedna božská a ľudská osoba (tzn. osoba s božskou prirodzenosťou a osoba s ľudskou prirodzenosťou). Na kríži zomrela iba ľudská osoba Krista, nie božská. Jeho učenie o „osvedčení“ hovorí, že Ježiš ako človek mohol hrešiť a božské atribúty získal až odmenou za svoje osvedčenie.

V roku 447 sa zrodil ďalší blud. Eutychov monofyzitizmus je kristologický blud, podľa ktorého mal Ježiš Kristus len božskú a nie (aj) ľudskú prirodzenosť. Týmto bolo spochybnená Ježišova ľudská podstata a tým zároveň vlastná podstata jeho vykupiteľského diela a tajomstvo spásy.

Pápež Lev I. Veľký, ktorý požadoval zvolanie koncilu do Chalcedónu, v liste carihradskému patriarchovi vysvetlil náuku o dvoch prirodzenostiach Krista, ktoré sú nezmiešané a nerozdelené a odmietol Eutychov monofyzitizmus.

Na koncile sa zišlo okolo 600 biskupov, ktorí dospeli k názoru, že Ježiš Kristus je integrálny a úplný vo svojej božskej i ľudskej podstate, je pravým Bohom a aj pravým človekom. V Kristovi je božská a ľudská podstata spojená a v tejto jednote si obe prirodzenosti zachovávajú svoje charakteristické vlastnosti.

Pápež Lev I.

zdroj: wikimedia commons

Monofyzitizmus sa však úplne, napriek Chalcedónskemu koncilu, nepodarilo odstrániť, pretransformoval sa do monoteletizmu (monoteletizmus hlásal, že Kristus mal jednu vôľu a dve podstaty). Monoteletizmus potom dlhšiu dobu formoval teológiu maronitskej cirkvi až do doby, kým maroniti opätovne nevytvorili spoločenstvo s katolíckou Cirkvou.

Pápež Lev I. Veľký poslal do Chalcedónu biskupom list, v ktorom oboznámil biskupov so svojím pohľadom na vec. Po prečítaní listu biskupi vykriekli pamätné slová: *„Ústami Leva prehovoril apoštol Peter. To je to, v čo veríme. Toto je viera apoštolov. Lev a Cyril učia rovnako.“*

Koncil potom odsúdil všetky monofyzitské dekréty a učenia. Prijal dogmatickú formuláciu, ktorá dodnes predstavuje základ katolíckej, pravoslávnej, anglikánskej a čiastočne aj protestantskej Cirkvi, podľa ktorej : „ *Jeden a ten istý Kristus, jednorodený Syn a Pán, má dve nezmiešané, nezmeniteľné, neoddelené a nedeliteľné prirodzenosti, pričom v žiadnom ohľade nie sú (kvôli ich koexistencii v jednom a tom istom Kristovi) zrušené ich rozdiely, práve naopak: ich charakteristické vlastnosti sú zachované a sú spojené v jednej osobe a hypostáze (v jednom a tom istom Ježišovi Kristovi)*

Presné znenie textu, na ktorom sa zhodol Chalcedónsky koncil znelo: „*My, nasledujúc svätých Otcov, všetci jednomyselne učíme ľudí, aby vyznávali jedného a toho istého Syna, nášho Pána Ježiša Krista, dokonalého v božskosti a ľudskosti, skutočného Boha a skutočného človeka, ktorý má rozumnú dušu a telo, jednej podstaty s Otcom čo do Božstva a jednej podstaty s nami čo do ľudstva, ktorý bol vo všetkom taký ako my, okrem hriechu, ktorý bol počatý pred všetkými vekmi z Otca podľa božstva a v týchto posledných dňoch za nás a za našu spásu sa narodil z Márie Panny, Matky Božej. Význávame jedného a toho istého Krista, Syna, Pána, jednorodeného, aby ľudia uznali, že má dve prirodzenosti, nezmiešané, nemenné, nerozdielne*

a neoddeliteľné, a že toto rozlíšenie prirodzeností nie je nijak zrušené ich spojením, avšak že vlastnosť každej prirodzenosti zostáva uchovaná a je prítomná v jednej osobe a subsistencii, neodlúčenej ani nerozdelenej do dvoch osôb, avšak v jednom a tom istom Synovi, jednorodenom Bohu – Slove, Pánovi Ježišovi Kristovi, ako o ňom od počiatku hovorili proroci a ako nás sám Pán Ježiš Kristus naučil a ako nám to predalo Vyznanie svätých Otcov.”

Zdroj: wikimedia commons

Po Chalcedónskom koncile sa od byzantskej ríšskej cirkvi oddelila skupina cirkví, ktorá sa s výsledkami Chalcedónskeho koncilu nestotožnila. Dodnes existuje osem pravoslávnych orientálnych cirkví s vlastnou liturgiou a cirkevnou štruktúrou, ktoré Chalcedónsky koncil neprijali. Ide o Sýrsku pravoslávnu cirkev, Koptskú pravoslávnu cirkev, Arménsku apoštolskú cirkev, Etiópsku pravoslávnu cirkev, mladú Eritrejskú pravoslávnu cirkev, Malankarskú pravoslávnu cirkev (kresťania sv. Tomáša v Indii), jakobitskú sýrsku pravoslávnu cirkev a Malabarskú nezávislú sýrsku cirkev. Tieto cirkvi majú približne 40 miliónov veriacich, a odlišujú sa od východných pravoslávnych chalcedónskych cirkví, ktoré prijali učenie Chalcedónskeho koncilu.

K určitému zblížovaniu medzi spomenutými ôsmymi orientálnymi cirkvami a pravoslávnyimi Cirkvami začalo prichádzať až v posledných troch desaťročiach 20. storočia. Rokovania sú zdĺhavé, prvé dôležité kroky sa však urobili a kristologické rozpory sa postupne stierajú a oslabujú. Pokračuje dialóg aj s inými kresťanskými denomináciami, mimo dialógu stojí už len sýrska nestoriánska Cirkev, ktorá tvrdošijne odmieta uznesenia a pravdy prijaté na Chalcedónskom koncile.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/chalcedonsky-koncil-prijal-pravdu-o-bozskej-a-ludskej-podstate-krista/>